

Öğretmenlerin Kırsal Turizm Algısı: İğdir Örneği

 GÜLŞEN BAYAT ^a

Geliş Tarihi: 13.03.2019 | Kabul Tarihi: 30.01.2020

Öz: Bu araştırmanın amacı, İğdir İli merkezinde görev yapan öğretmenlerin kırsal turizm etkilerini algılama durumunu belirleyebilmek ve öğretmenlerin kırsal turizm konusundaki düşüncelerini değerlendirmektir. Anket, İğdir’da yaşayan 340 öğretmene uygulanmıştır. Öğretmenlere uygulanan anket yardımıyla kırsal turizmin ekonomik, sosyal ve çevresel etkilerine ilişkin algılar değerlendirilmiştir. Sonuçlar öğretmenlerin kırsal turizm algılarının olumlu olduğunu göstermektedir. Ayrıca öğretmenlerin demografik özelliklerine yönelik değişkenler ile kırsal turizm algıları arasında anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Öğretmenlerin yaşlarına göre kırsal turizm sosyal, ekonomik algısı arasında anlamlı bir farklılık yoktur. Fakat öğretmenlerin yaşı ile çevresel algıları arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Buna göre 20-29 yaş aralığındaki öğretmenlerin kırsal turizme ilişkin çevresel algıları 30 yaş üstünde olanlardan daha olumlu olduğu saptanmıştır. Öğretmenlerin medeni durum ve cinsiyetlerine göre kırsal turizmin etki algıları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir.

Anahtar Kelimeler: İğdir, turizm, kırsal turizm, turizm algısı, turizmin etkileri.

^a İğdir Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü
gulsen.bayat@igdir.edu.tr

Teachers' Perception of Rural Tourism: The Case of Iğdır

Abstract: This research aims to determine the perception of the teachers working in the center of Iğdır province about the effects of tourism and to evaluate the thoughts of the teachers about tourism. The survey was done with 340 teachers living in Iğdır. Perceptions of economic, social and environmental effects of rural tourism were evaluated by the survey. The results show that teachers' perception of rural tourism is positive. Also, there is a significant difference between the variables of demographic characteristics of teachers and the perception of rural tourism. There is no significant difference between the social and economic perceptions of rural tourism according to the age of the teachers. However, significant differences were found between teachers' age and environmental perceptions. Accordingly, it has been found that the environmental perceptions of teachers between the ages of 20-29 on rural tourism are more positive than those over the age of 30. There is no significant difference between the perceptions of rural tourism on the teachers' marital status and gender.

Keywords: Iğdır, tourism, rural tourism, tourism perception, effects of tourism.

Giriş

Turizm literatüründe önemli bir yer edinen turizm algısı, son dönemlerde pek çok çalışmanın konusu olmuştur. Bu çalışmaların odağı turizmin olumlu ve olumsuz etkileri üzerinedir. Çünkü yerel insanların tavrı, turizm destinasyonlarının gelişimi ve sürdürülebilirliği açısından oldukça önemlidir (Teye ve Sönmez, 2002). Bu sektörün başarısını yerel çekicilik ve yerel insanların misafirperverliği etkiler. Yerel halkın olumlu desteği turizm gelişimini etkiler (Gursoy vd., 2002). Turizm gelişimi tek başına gerçekleşmez. Bölge insanının desteği turizm gelişiminde önemli bir faktördür (Dyer vd., 2007). Bu nedenle araştırmacılar turizm gelişim planlarını hayata geçirmek için yerel toplumları gelişim programlarına dahil etme ihtiyacı hissederler (Liu vd., 1987). Yerel halkın turizme olan desteği turizm gelişimi üzerindeki engelleri azaltır (Vargas vd., 2011). Bugüne kadar yapılmış olan araştırmalardaki genel kanı, turizmin yerel toplulukların yaşamlarını etkileme potansiyeline sahip bir sektör olduğuna ilişkindir (Perdeu vd., 1987; Lankford, 1994; Andereck ve Vogt 2000). Bu nedenle bu araştırmadan daha iyi sonuçlar elde etmek için daha bilinçli ve eğitim düzeyi yüksek bir grup seçilmiştir. Bu araştırmanın amacı, Iğdır İlinde yaşayan öğretmenlerin kırsal turizm algılarını araştırmak ve bu algılar ile bazı değişkenler arasındaki ilişkileri test etmektir.

1. Turizm Algısı Araştırmaları

Turizm, insanlık tarihinin en barışçıl ve dünya çapında artarak devam eden yer değiştirme hareketidir (Jafari, 1986). Çeşitli turizm araştırmalarına göre, hizmet temelli bu endüstrinin destinasyon ekonomisi ve yerel insanların yaşamları üzerine sosyal ve kültürel etkilere sahip olduğu tespit edilmiştir (Gartner, 1996). Bu görüşü destekler nitelikteki başka turizm araştırmalarına göre; dünya ekonomisi içerisinde en hızlı ve en fazla büyüyen endüstri turizmdir (Randall ve Una, 1999). Kuşkusuz turizm sektörü tedarik sağlayan yerli sanayilerin büyümesine katkıda bulunan temel altyapı (havaalanları, limanlar, yollar, kanalizasyonlar ve elektrik enerjisi gibi) gelişmesini teş-

vik ederek ulusların ekonomik ve teknolojik gelişmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Ayrıca turizm, bir ülkeye gelir sağlayan, iş birliği yaratan, işsizliği azaltan, girişimciliği teşvik eden, gıda ve yerel el sanatlarının üretimini teşvik eden, kültürel alışverişi kolaylaştıran, ülkenin ve dünyanın daha iyi anlaşılmasına katkıda bulunan ekonomik bir faaliyettir (Edgel, 1990).

Türkiye’de yerel halk üzerine yapılan bazı araştırmalarda turizmin ekonomik, sosyal ve kültürel etkileri araştırılmıştır. Bazı araştırmaların sonuçları halkın turizmin sosyo-kültürel ve ekonomik etkileri konusunda olumlu algıya sahip oldukları yönündedir (Alahattinoğlu, 2007; Bayat, 2010; Özdemir ve Kervankıran, 2011; Duran ve Özkul, 2012; Bilim ve Özer, 2013; Kervankıran, 2014; Gülüm ve Boz, 2014; Türker ve Türker, 2014). Turizm, kadının çalışma hayatına katılmasını sağlar (Gümüş ve Özüpek, 2009). Turizm gelir getirir, istihdamı artırır, bölgenin kalkınması ve kentleşmesini sağlar (Vatan ve Zengin, 2015). Turizmin diğer etkilerine yönelik araştırmalardan bazılarındaki turizm algısı, turizmin olumsuz çevresel, kültürel, sosyal ve ekonomik etkileri üzerinedir. Bunlardan bazılarına göre, turizm çevre kirliliği, kalabalıklaşma, belli dönemlerde nüfus artışı, gelenek ve göreneklerde bozulmalara neden olur (Tayfun ve Kılıçlar, 2004; Uslu ve Kiper, 2006; Dal ve Baysan, 2007).

Dünyada 1970’li yıllar turizm araştırmalarının yapılmaya başlandığı yıllardır (Getz, 1983). İlk yapılan araştırmalar turizmin olumlu etkilerine yönelik araştırmalardır. Pozitif anlamda turizm, yerel halka yeni iş imkânları yaratır (Andereck ve Nyaupane, 2011). Yaşam kalitesini artırarak, yeni iş alanlarının açılması, tarihi ve kültürel mekânların korunmasını sağlar (Korca, 1996). Yani yerel halkın kimliğini korur, kültürel değerlerinden övünmesine neden olur. Negatif anlamda turizmin etkileri ise çevresel, ekonomik ve sosyo-kültürel etkilerdir. Turizmin mevsimsel oluşu negatif sonuçlar yaratacak bir durum olarak değerlendirilir. Yüksek yoğunluğun yaşandığı dönemlerde artan nüfus yoğunluğu, trafik sıkışıklığı ve park problem-

leri yaşanır (Sheldon ve Abenoja, 2001). Ciddi çevresel zararlar, çöp ve atık sorunları yerel nüfusun turizme karşı olumsuz tavır takınmalarına neden olabilir. Yerel halkın turizm algısı araştırmacılar tarafından günümüze kadar oldukça ilgi görmüş bir konudur (Numko ve Gursoy, 2012).

2. Kırsal Turizm ve Iğdır

Nüfus ve şehirleşme oranının düşük olduğu ve halkın istihdam edilme alanlarının kısıtlı olduğu yerlerde, toplumsal refahı artırmak amacıyla yapılan tüm turizm faaliyetleri kırsal turizm kapsamında değerlendirilebilir. Alternatif turizm kapsamında değerlendirilen kırsal turizm yılın her mevsiminde yapılabilir. Özellikle kırsal turizm faaliyetleri, halkın sahip olduğu gelenek ve görenekleri, yöresel ve doğal ürünleri kıymetlenerek gelecek nesillere aktarılması için bir araç olarak kabul edilmektedir.

20. yüzyılın 70'li yıllarından bu yana, kırsal alanlarda turizm faaliyeti, dünyadaki tüm gelişmiş ülkelerde dikkate değer bir şekilde artmıştır ve bu şekilde kırsal alanlarda yaşayan halkın ekonomik ve sosyal gelişiminde önemli bir rol oynamıştır (Perales, 2002). Kırsal turizm, yalnızca çiftlik tabanlı turizmden ziyade, çiftlik, doğa, macera, spor, sağlıklı yaşam, eğitim, sanat ve miras alanlarındaki faaliyet ve ilgi alanlarının yer aldığı çok yönlü bir faaliyettir (MacDonald ve Jolliffe, 2003). 1996 yılında, Pedford kırsal turizm kavramını kırsal gelenek ve folklor, yerel ve aile gelenekleri, değerler, inançlar ve ortak miras gibi kırsal yaşam tarihini içerecek şekilde genişletmiştir (Pedford, 1996). Turizm, uzun zamandır kırsal sosyo-ekonomik kalkınma ve yenilenme için etkili bir yol olarak kabul edilmektedir. Özellikle Avrupa genelinde turizm, başta geleneksel tarım endüstrilerinin azalmasıyla beraber kırsal alanların karşılaştığı sosyal ve ekonomik zorlukların üstesinden gelmenin bir yolu olarak yaygın bir şekilde desteklenmektedir (Buller ve Black, 1995). Kırsal turizmi geliştirme programlarına birçok devletin destekleri giderek daha belirgin hale gelmiştir. Örneğin ABD'de 30 eyaletin özellikle kırsal alanları hedefleyen turizm politikaları geliş-

tirmiştir ve 14'ünün de kırsal turizm genel turizm kalkınma planlarına dahil edilmiştir (Luloff vd., 1994). Benzer şekilde, kırsal turizm işletmeleri, Kanada, Avustralya, Yeni Zelanda ve hem eski Doğu Avrupa hem de Pasifik bölgesi dâhil olmak üzere birçok ülkede, azalan gelirleri artırmak için daha fazla desteklenir hale gelmiştir. Kırsal turizm, kırsal alanlarda ekonomik büyüme ve çeşitliliğin motoru olarak çalışmaktadır (Hall & Jenkins, 1998).

Türkiye Turizm Stratejisi 2023 Eylem Planında ülkemizin doğal, kültürel, tarihi ve coğrafi değerlerini kullanırken aynı zamanda korunması gerektiği vurgulanmıştır. Türkiye'nin sahip olduğu kıyı turizmi potansiyeli yanı sıra, alternatif turizm (sağlık, termal, dağ ve doğa turizmi, kırsal ve eko turizm) gibi turizm türleri açısından da eşsiz potansiyele sahiptir. 2023 Turizm Stratejisinde geri kalmış bölgelerdeki gelişmişlik farklarının giderilmesi ve özellikle dezavantajlı grupların sosyo-ekonomik konumlarının güçlendirilmesi için yörelere özgü alternatif turizm türlerinin geliştirilmesine yönelik stratejiler belirlenmiştir.

Bu bağlamda kuzeyinde Ermenistan, doğusunda Azerbaycan ve İran ile sınır komşusu olan (Aydın ve Çelik, 2019) Iğdır destinasyonu bulunduğu bölge içerisinde kendine özgü yerel değerler taşıyan bir ilimizdir. Ayrıca;

- ✓ Iğdır, üç ülke ile sınır olan tek ildir.
- ✓ Tarihi ipek yolunun geçiş güzergâhlarından biridir.
- ✓ Iğdır Ovası, her türlü tarımın yapılabileceği bir iklim ve jeolojik yapıya sahiptir.
- ✓ Pek çok devlet için kutsal sayılan ve Türkiye'nin en yüksek dağı olan Ağrı Dağı, Iğdır ili sınırları içerisinde.

Bu özellikler ve Iğdır'ın sahip olduğu tarihi, kültürel ve doğal değerler ile Iğdır pek çok alternatif turizm türünün yapılabileceği bir turizm çekiciliğine sahiptir. Iğdır'da hangi turizm türleri yapılabilir? Üç ülkeye sınır olmasından dolayı, sınır turizmi potansiyeli yüksektir. Üç din açısından kutsal sayılan ve doğa temelli pek çok turizm türü potansiyeli taşıyan Ağrı

Dağ'ının turizme kazandırılması ile Ağrı Dağı'nda yapılabilecek turizm türleri; dağcılık, trekking (doğa yürüyüşleri), yayla turizmi, flora-fauna gözlemciliği, kış turizmi, dini turizm'dir. Tuzluca Tuz Mağarasının sağlık turizmine kazandırılması için Iğdır Valiliği ve Iğdır Üniversitesi'nin hazırladığı projeye, pek çok solunum yolu hastalığına iyi geldiği bilinen tuz mağarasının belli bir bölümü tuz hastanesine dönüştürülecek; bu sayede pek çok yerli ve yabancı turistin gelecekte Iğdır'a sağlık ve mağara turizmi için gelmesi sağlanacaktır. Ağrı Dağı Milli Parkı ve Tuzluca İlçesi Telekti Dağı çevresi endemik ve nadir olan birçok bitki türü açısından botanik turizmi için uygun alanlardır. Iğdır'da tarımın il genelinde yaygın olması sebebiyle tarım ve çiftlik turizmine uygundur. Ayrıca Iğdır iline özgü yöresel yemeklerin sunulduğu yeme içme alanlarının açılması ve yöresel sunumlar ile turistlere servis edilmesi ile Iğdır'ın gastronomi turizmi çekiciliğinin artırılması sağlanabilir. Iğdır'da yiyecek içecek menüsünde yöresel yemek bulunduran tek bir restoran vardır. (Bayat, 2018). Bu alanların sayısının artırılması gerekir. Artık yerli ve yabancı turistler gittikleri yörelerin yöresel yemeklerini yerel sunumlarıyla deneyimlemek istemektedirler. Tüm bu sıraladığım turizm türlerinden bazıları sınırlı düzeyde yapılmaktadır. Ne yazık ki Iğdır turizmi istenilen seviyelerde değildir. Özellikle turizmin geliştirilmesine yönelik yatırımların artması için; kamu ve özel kuruluşlar, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları, yerel halk gibi tüm turizm paydaşlarının planlı ve programlı olarak ortak hareket etmesi ve turizm gelişimine katkıda bulunması gereklidir.

3. Yöntem

Araştırmada öğretmenlerin kırsal turizm algısı ölçülmektedir. Araştırmanın evrenini Iğdır ili merkezinde Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı öğretmenler oluşturmaktadır. Iğdır Milli Eğitim Müdürlüğü verilerine göre 2545 öğretmen merkez okullarda görev yapmaktadır. Ural ve Kılıç, 2011 SPSS Analiz kitabında $\pm\%$ 5 hata payı ile (% 95) güven düzeyinde 2600 evren büyüklüğü için 335 örneklem büyüklüğü hesaplanmıştır. Bu

hesaptan yola çıkarak bu araştırmanın örneklem büyüklüğü 340 olarak belirlenmiştir.

Anketin birinci bölümünde öğretmenlere ilişkin cinsiyet, medeni durum, yaş, son beş yılda tatile çıktınız mı, tatilinizi nerede geçiriyorsunuz, memleketiniz, Iğdır turizm için yeterli çekiciliğe sahip midir, Iğdır’da hangi turizm türleri yapılabilir gibi demografik sorular yer almaktadır. Anketin ikinci bölümünde ise Iğdır merkezde çalışan öğretmenlerin kırsal turizme bakış açısını belirlemeye yönelik Bayat (2010) tarafından geliştirilen 5’li likert ölçeğine göre hazırlanmış ölçme aracı uygulanmıştır. Her ifade 1 ile 5 arasında numaralandırılmış beşli likert tipi ölçek üzerinde ifadelerle katılma derecesini “hiç katılmıyorum”, “kısmen katılmıyorum”, “kararsızım”, “kısmen katılıyorum”, “tamamen katılıyorum” seçeneklerinden birini seçerek işaretlemeleri istenen 16 ifade yer almaktadır.

Araştırmanın Hipotezleri

Bu çalışmada öğretmenlerin kırsal turizm algısını belirlemek için nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın hipotezleri aşağıdaki şekilde belirlenmiştir.

H1: Öğretmenlerin cinsiyeti ile kırsal turizmin ekonomik gelişme algısı arasındaki farklılık anlamlıdır.

H2: Öğretmenlerin cinsiyeti ile kırsal turizmin çevresel algısı arasındaki farklılık anlamlıdır.

H3: Öğretmenlerin cinsiyeti ile kırsal turizmin sosyal algısı arasındaki farklılık anlamlıdır.

H4: Öğretmenlerin medeni durumları ile kırsal turizmin ekonomik algısı arasındaki farklılık anlamlıdır.

H5: Öğretmenlerin medeni durumları ile kırsal turizmin çevresel algısı arasındaki farklılık anlamlıdır.

H6: Öğretmenlerin medeni durumları ile kırsal turizmin sosyal algısı arasındaki farklılık anlamlıdır.

H7: Öğretmenlerin yaşları ile kırsal turizmin ekonomik algısı arasındaki farklılık anlamlıdır.

H8: Öğretmenlerin yaşları ile kırsal turizmin çevresel algısı arasındaki farklılık anlamlıdır.

H9: Öğretmenlerin yaşları ile kırsal turizmin sosyal algısı arasındaki farklılık anlamlıdır.

3.1. Bulgular ve Analiz

Bu kısımda Iğdır Milli Eğitim Müdürlüğü'nde çalışan öğretmenlerin tanımlayıcı bilgileri yer almaktadır. Tablo 1'de bu bilgiler görülmektedir.

Tablo 1. Öğretmenlerin Tanımlayıcı Bilgileri

Tanımlayıcı Bilgiler	f	%	Tanımlayıcı Bilgiler	f	%
Cinsiyetiniz			Tatilinizi nerede		
1.Erkek	152	44.7	Geçiriyorsunuz?		
2.Bayan	188	55.3	1.Evde	108	31.6
Medeni Durum			2.Akraba, arkadaş yanında	110	32.3
1.Evli	248	72.9	3.Yazlıkta	32	9.4
2.Bekâr	92	27.1	4. Köyde	34	10
Memleketiniz			5.Bir tatil merkezinde	42	12.3
1.Iğdır	158	46.5	6.Kamu tesisinde	11	3.2
2.Diğer	182	53.5	7. Yurtdışında	4	1.2
Iğdır turizm için yeterli çekiciliğe sahip midir?			Yaşınız		
1.Evet	94	27.6	20-29	88	25.8
2.Hayır	246	72.4	30-39	137	40.3
			40-49	90	26.5
			50-59	25	7.4

Turizm algısına yönelik olarak yapılan araştırmaya katılan öğretmenlerden, %55.3'ü kadın ve %44.7'isi erkektir. Kadın ve erkeklerden %72.9'u evli, %27.1'i ise bekârdır. Öğretmenlerden %25.8'i 20-29 aralığında, %40.3'ü 30-39 yaşları arasında, %26.5'i 40-49 yaşları arasında ve %7.4'ü ise 50 yaşın üstündedir. Araş-

tırmaya katılan öğretmenlerin tatilinizi nerede geçiriyorsunuz sorusuna verdikleri yanıtlar göre %31.6'sı evde, %32.3'ü akraba, arkadaş yanında %9.4'ü yazlıkta, %10'u köyde %12.3'ü bir tatil merkezinde, %3.2'isi kamu tesisinde, %1.2'sinin ise yurtdışında geçirdikleri bulgulanmıştır. Memleketiniz Iğdır mı? Diğer mi sorusuna verilen yanıtı göre, %46.5'i Iğdır, %53.5'i ise diğer memleketlerdendir.

Tablo 2'de öğretmenlerin Iğdır'da yapılabilecek turizm türlerine verdikleri cevaplar ve oranları yer almaktadır.

Tablo 2. Iğdır'da Yapılabilecek Turizm Çeşitleri

Turizm Çeşidi	f	%	Turizm Çeşidi	f	%
Dağ, Doğa Turizmi	71	20.8	Trekking (doğa yürüyüşü)	5	1.4
Kırsal Turizm	20	5.8	Dini Turizm	34	10
Dağ, Kış Turizmi	45	13.2	Sağlık, Mağara Turizmi	24	7.1
Kültür Turizmi	53	16	Kış, Kayak Turizmi	18	5.3
Eko Turizm	38	11.1	Köy, Yöresel	12	3.5
			Yayla Turizmi	20	5.8

Tablo 2'de öğretmenlere göre, Iğdır'da yapılabilecek turizm türleri oranları, %20.8 'i dağ ve doğa turizmi, %5.8'i kırsal turizm, %13.2'si dağ ve kış turizmi, %16'sı kültür turizmi, %11.1'i eko turizm, %1.4'ü dağ yürüyüşü, % 10'u dini turizm, %7. 1'i sağlık ve mağara turizmi, %5.3'ü kış ve kayak, %3.5'i köy ve yöresel, % 5.8'ise yayla turizmidir.

Öğretmenlere yöneltilen turizm algısı sorularına yönelik faktör analizi yapılmış, genel ve alt boyut güvenilirlik değerleri hesaplanmıştır. Turizm algısı ölçeğinin yapısal geçerliliğini test etmek için yapılan faktör analizi sonuçları ve Cronbach's Alpha değerleri Tablo 3'te yer almaktadır.

Tablo 3. Faktör Analizi

Kırsal Turizm Algısına Yönelik İfadeler	1. Sosyal Algı	2. Ekonomik Algı	3. Çevresel Algı
Kırsal turizm halkın sahip olduğu kültürel değerlerle övünmesine neden olur.	,870		
Kırsal turizm İnsanları birbirine yakınlaştırır.	,826		
Kırsal turizm bölge insanının kültürünün gelişmesine yardımcı olur.	,790		
Kırsal turizm dünya barışına katkı sağlar.	,740		
Kırsal Turizm yöre kültürünün tanınmasında köprü görevi üstlenir.	,741		
Kırsal turizm ilimizin dışa açılmasını sağlar.		,810	
Kırsal turizm yeni turistik tesisler yapılmasını sağlar.		,750	
Kırsal turizm yörenin ekonomisinin canlanmasına neden olur.		,744	
Kırsal turizm ülkenin gelişmesine katkıda bulunur.		,675	
Kırsal turizm halkın yaşam kalitesini yükseltmektedir.		,720	
Kırsal turizm yöre halkının gelir düzeyini artırır.		,678	
Kırsal turizm doğanın korunmasına destek olur.			,794
Kırsal turizm halkın çevreyi korumasını ve temiz tutmasını sağlar.			,816
Kırsal turizm çevrenin genel çehresinin güzelleşmesini sağlar.			,738

Kırsal turizm yörenin kentleşme olgusunu hızlandırır.			,809
Kırsal turizm tarihi ve kültürel dokunun korunmasına yardımcı olur.			,791
Özdeğerler	3,614	3,025	2,708
Varyans Açıklama Oranı (Toplam 59.912)	23,407	20,202	16,303
Ölçek Güvenilirliği		0,711	
Alt Boyut Güvenilirliği	0,832	0,847	0,831

Kaiser-Meyer-Olkin (KMO)=0.826

Bartletttesti: $\chi^2 = 1961,022$; $p=0.000$

Ölçeğin geçerliliğinin tespiti için yapılan açıklayıcı faktör analizi sonuçlarına göre, (KMO=0,826) ve Bartlett ($\chi^2=1961,022$; $p<0,000$) değerleri faktör analizi için uygundur. Tablo 1'e göre Iğdır ili öğretmenlerinin kırsal turizme yönelik algıları ölçek toplam varyansı %59.912'ini açıkladığı ve 3 boyuttan oluştuğu görülmektedir. Kırsal turizme ilişkin algıyı ortaya koyan ifadelerin faktör yüklerinin (, 675-, 870) aralığında olduğu görülmektedir. Literatüre göre ölçek ifade yük değerinin 0.30 ve üstü yeterlidir (Büyüköztürk, 2007). Öğretmenlerin kırsal turizme ilişkin algı güvenilirlik katsayısı (Cronbach's Alpha $\alpha=0,711$) düzeyindedir. Ölçek güvenilirliğinin 0.70 ve üstü yüksek güvenilirlik olarak kabul edilmektedir (Kayış, 2009: 405).

Kırsal turizmin sosyal algısı olarak isimlendirilen birinci boyutu oluşturan ifadeler, insanların birbirine yakınlaştıran, yöre insanının kültürünün değerini anlayarak koruma bilincinin oluşmasına katkı sağlayan, yerel kültürün tanınmasına ve kültürler arası yakınlaşma ile dünya barışına katkı sağlanması gibi kırsal turizmin sosyal katkılarını ölçen ifadelerden oluşmaktadır. Kırsal turizmin ekonomik algısı olarak isimlendirilen İkinci boyut, ilin dışa açılması, yeni turistik tesislerin kurulması, yöre ekonomisinin canlanması, ülkeyi geliştiren, yöre halkının yaşam kalitesini iyileştiren ve yöre halkının gelir düzeyini arttırdığına ilişkin ifadelerden oluşmaktadır. Kırsal turizmin

çevresel algısı olarak isimlendirilen üçüncü boyut, kırsal yöre- nin kentleşme düzeyini artırma, doğal alanların korunması, çevreyi temiz tutma, tarihi ve kültürel dokunun, doğanın ko- runması gibi kırsal turizme ilişkin çevresel algıyı ölçen ifade- lerden oluşmaktadır.

Kırsal Turizm Algısı Bulguları

Ankete katılan öğretmenlerin kırsal turizme ilişkin algıla- rını ölçen ifadelere katılım puanları tablo.4 'de sunulmuştur.

Tablo 4. Kırsal Turizm Algısına Yönelik Bulgular

Kırsal Turizm Algısı Alt Boyutları	Min.	Maks.	X	SD
Kırsal Turizm Sosyal Algı	1	5	4.078	0.650
Kırsal Turizm Ekonomik Algısı	1	5	3.890	1.102
Kırsal Turizm Çevresel Algı	1	5	4.002	0.642
Kırsal Turizme ilişkin Genel Algı	1	5	4.051	0.704

Öğretmenler turizmin sosyal algısı ($X = 4,078$), ekonomik algısı ($X = 3,890$) ve çevresel algısı ($X = 4,002$) boyutları betimsel algılarının olumlu düzeyde olduğu tablo 4' de görülmektedir.

Öğretmenlerin bazı tanımlayıcı özellikleri ile kırsal turizm algısı arasındaki anlamlı farklılıkları tespit etmek için Independent Sample T ve One-Way ANOVA testleri yapılmıştır.

Öğretmenlerin cinsiyetine göre kırsal turizm algısı arasın- daki farklılıklar tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5. Kırsal Turizm Algısının Cinsiyete Göre Dağılımı

	Grup	n	X	SD	t	p
Kırsal Turizm Sosyal Algı	Kadın	198	4.142	0.624	1.602	0.205
	Erkek	142	4.025	0.682		
Kırsal Turizm Ekonomik Algı	Kadın	198	3.819	1.102	1.584	0.116
	Erkek	142	3.878	1.074		
Kırsal Turizm Çevresel Algı	Kadın	198	4.014	0.678	1.429	0.807
	Erkek	142	4.001	0.682		

$p < 0,05^*$

Analiz sonucuna göre, “kırsal turizmin sosyal katkısı”, “kırsal turizmin ekonomik katkısı” ve “kırsal turizmin çevresel katkısı” ile öğretmenlerin cinsiyetleri arasında herhangi farklılık olmadığı tespit edilmiştir. H1, H2, H3 hipotezleri reddedilmiştir.

Tablo 6. Kırsal Turizm Algısının Yaşa Göre Dağılımı

	Grup	n	X	SD	F	p	Tukey
Sosyal Algı	1.20-29	36	4.064	0.678	1.283	0.184	
	2.30-39	137	4.152	0.714			
	3.40-49	132	4.032	0.657			
	4.50-59	35	4.080	0.632			
Ekonomik Algı	1.20-29	36	3.824	0.580	0.385	0.986	
	2.30-39	137	3.871	0.497			
	3.40-49	132	3.746	0.486			
	4.50-59	35	3.878	0.481			
Çevresel Algı	1.20-29	36	4.328	0.748	2.612	0.014*	
	2.30-39	137	4.011	0.764			1>2
	3.40-49	132	4.016	0.696			1>3
	4.50-59	35	4.005	0.794			1>4

$p < 0,05^*$

Tablo 6’da öğretmenlerin yaş gruplarına göre kırsal turizm sosyal ve ekonomik algısı arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p > 0,05$). Buna ilaveten öğretmenlerin yaş gruplarına göre, kırsal turizme ilişkin çevresel ($F = 2.612$, $p = 0.014$) algısının 0.05 anlamlılık düzeyinde olduğu görülmüştür. Anlamlılığı belirlemek için yapılan Tukey testi sonucunda, 20-29 yaşları arasında olan öğretmenlerin kırsal turizme ilişkin çevresel algısının 30 yaş üstünde olan öğretmenlerden daha olumlu olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuca göre H7 ve H9 hipotezleri red, H8 hipotezi ise kabul edilmiştir.

Tablo 7. Turizm Algısının Medeni Duruma Göre Dağılımı

	Grup	n	X	SD	t	p
Sosyal Algı	Evli	204	4.148	0.610	1.634	0.404
	Bekar	136	4.004	0.688		
Ekonomik Algı	Evli	204	3.822	1.206	1.526	0.308
	Bekar	136	3.871	1.062		
Çevresel Algı	Evli	204	4.018	0.606	1.401	0.890
	Bekar	136	4.028	0.680		

$p < 0,05^*$

Tablo 7'e göre öğretmenlerin medeni durumlarına göre kırsal turizm algısı alt boyutları sosyal algı ve ekonomik algı ve çevresel algının medeni duruma göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p > 0,05$). Analiz sonucundan yola çıkılarak, H4, H5 ve H6 hipotezleri kabul edilmemiştir.

Sonuç

Bu çalışmanın amacı halk içerisinde eğitimli bir grup olan öğretmenlerin kırsal turizm algısını ölçmektir. Beşli likert ölçeği olarak hazırlanan ölçek 16 sorudan oluşmaktadır. Güvenilir ve geçerli olan ölçek faktör analizine tabi tutulmuştur. Faktör analizi sonuçları 3 boyutlu bir yapı ortaya koymuştur. Bunlar;

Sosyal algı olarak isimlendirilen öğretmenlerin kırsal turizm algı boyutu ifadelerine göre kırsal turizm, insanları birbirine yakınlaştıran, yöre insanının kültürünün değerini anlayarak koruma bilincinin oluşmasına katkı sağlayan, yerel kültürün tanınmasına ve kültürler arası yakınlaşma ile dünya barışına katkı sağlar şekilde olumlu ifadelerini içermektedir.

Ekonomik algı olarak isimlendirilen öğretmenlerin kırsal turizm algı boyutu ifadelerine göre kırsal turizm, ilin dışa açılması, yeni turistik tesislerin kurulması, yöre ekonomisinin canlanması, ülkeyi geliştiren, halkın yaşam kalitesini yükseltme ve yöre halkının gelir düzeyinin arttırması gibi katkılar sağlar şeklinde olumlu ifadelerini içermektedir.

Çevresel algı olarak isimlendirilen öğretmenlerin kırsal turizm algı boyutu ifadelerine göre kırsal turizm, yörenin kentleşme düzeyini artırma, doğal alanların korunması, çevreyi temiz tutma, tarihi ve kültürel dokunun, doğanın korunması gibi kırsal turizme ilişkin çevresel algıyı ölçen olumlu ifadeleri içermektedir.

Kırsal turizm algısına yönelik olarak yapılan araştırmaya katılan öğretmenlerden, %55.3'ü kadın ve %44.7'si erkektir. Kadın ve erkeklerden %72.9'u evli, %27.1'i ise bekârdır. Öğretmenlerden %25.8'i 20-29 aralığında, %40.3'ü 30-39 yaşları arasında, %26.5'i 40-49 yaşları arasında ve %7.4'ü ise 50 yaşın üstündedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin tatilinizi nerede geçiriyorsunuz sorusuna verdikleri yanıtlara göre %31.6'sı evde, %32.3'ü akraba, arkadaş yanında %9.4'ü yazlıkta, %10'u köyde %12.3'ü bir tatil merkezinde, %3.2'si kamu tesisinde, %1.2'sinin ise yurtdışında geçirdikleri bulgulanmıştır. Memleketiniz Iğdır mı? Diğer mi sorusuna verilen yanıtla göre, %46.5'i Iğdır, %53.5'i ise diğer memleketlerdendir. Öğretmenlerin büyük çoğunluğu (%72.4)'üne göre Iğdır turizm için yeterli çekiciliğe sahip değildir.

Öğretmenlere sorulan Iğdır'da hangi turizm türleri yapılabilir? Sorusuna verilen cevaplar, %20.8 'i dağ ve doğa turizm, %5.8'i kırsal turizm, %13.2'si dağ ve kış turizmi, %16'sı kültür turizmi, %11.1'i eko turizm, %1.4'ü dağ yürüyüşü, % 10'u dini turizm, %7. 1'i sağlık ve mağara turizmi, %5.3'ü kış ve kayak, %3.5'i köy ve yöresel, % 5.8'ise yayla turizmidir.

Öğretmenler kırsal turizmin sosyal ($X = 4,078$), ekonomik ($X = 3,890$) ve çevresel ($X = 4.002$) boyutlarına ilişkin algısının olumlu düzeyde olduğu görülmüştür.

Öğretmenlerin kırsal turizm algısının cinsiyete göre "kırsal turizmin sosyal katkısı", "kırsal turizmin ekonomik katkısı" ve "kırsal turizmin çevresel katkısı" algıları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir.

Öğretmenlerin yaş gruplarına göre kırsal turizm sosyal ve

ekonomik algısı arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$). Buna ilaveten öğretmenlerin yaş gruplarına göre, kırsal turizme ilişkin çevresel ($F = 2.711$, $p = 0.014$) algının 0.05 anlamlılık düzeyinde olduğu görülmüştür. Anlamlılığı belirlemek için yapılan Tukey testi sonucunda, 20-29 yaşları arasında olan öğretmenlerin kırsal turizme ilişkin çevresel algısı 30 yaş üstünde olan öğretmenlerden daha olumlu olduğu tespit edilmiştir.

Öğretmenlerin kırsal turizm sosyal, ekonomik ve çevresel algılarının medeni duruma göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

Kaynaklar

- Andereck, K. L., Nyaupane, G. P. (2011). Exploring the nature of Tourism and quality of life perceptions among residents. *Journal of Travel Research*, 50(3), 248-260.
- Andereck, K, L., Vorg, C. A. (2000). The Relationship Between Residents' Attitudes Toward Tourism and Tourism Development Options. *Journal of Travel Research*, 39, 27-36.
- Alaeddinoğlu, F. (2007) . "Van Halkının Turisti ve Turizmi Algılama Şekli", *Coğrafi Bilimler Dergisi*, S. 5 (1), s. 1-16.
- Bayat. G. (2010) *Turizmin Yerel Halk Tarafından Algılanması: Iğdır Halkı Üzerine Bir Araştırma*. Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmış Yüksek lisans Tezi.
- Bayat, G (2018). Gastronomi Turizmi Kapsamında Yiyecek İçecek Menülerinde Yöresel Mutfağın Kullanımı: Iğdır İli Örneği. *Turamsam Dergisi*. Sayı:40, s:757-762
- Büyüköztürk, Ş.(2007). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*, Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Bilim, Y ve Özer, Ö. (2013). "Yerel Halk Gözüyle Konya'da Turizmin Önemi ve Ekonomik, Sosyal, Çevresel Etkileri" Ulusal KOP Bölgesel Kalkınma Sempozyumu.
- Dal, N., Baysan, S. (2007). "Kuşadası'nda Kıyı Kullanımı ve Turizmin Mekânsal Etkileri Konusunda Yerel Halkın Tutumları", *Ege Coğ-*

- rafya Dergisi, S. 16, s.69-85.
- Duran, E., Özkul E. (2012). "Yerel Halkın Turizm Gelişimine Yönelik Tutumları: Akçakoca Örneği Üzerinden Bir Yapısal Model", *International Journal of Human Sciences*, S. (9)2, s.500-520.
- Dyer, P., Gursoy, D., Sharma, B., Carter, J. (2007). Structural Modeling of Resident Perceptions of Tuorism and Associated Development on the Sunshine Coast, Australia. *Tourism Management*, 28, 409-422.
- Edgell, D. J. (1990). *International Tourism Policy*. New York: Van Nostrand Reinhold.
- Gartner, W. (1996). *Tourism Development Principles, Processes and Policies*. New York: Van Nostrand Reinold.
- Getz, D. (1983). Capacity to Absord Tousism Concepts and Implications for Strategic Planning. *Annals of Tourism Research*, 10, 239-263.
- Gülüm K., Boz, M. (2014). "Çanakkale'de Turizmin Ekonomik, Sosyo-Kültürel ve Eğitimsel Etkileri Üzerine Yerel Halkın Görüşleri", *Route Educational and Social Science Journal*, S.1(2), s.1-10.
- Gümüş, N., Özüpekçe, S. (2009). "Foça'da Turizmin Ekonomik, Sosyal, Kültürel ve Çevresel Etkilerine Yönelik Yerel Halkın Görüşleri", *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, C. 6, S.2, s. 398-417.
- Gürsoy, D., Jurowski, C., Uysal, M. (2002). Resident Attitudes. A structural Modeling Approach. *Annals of Tourism Research* 29(1), 79-105.
- Hall, C., and J. Jenkins1998 The Policy Dimensions of Rural Tourism and Recreation.In*Tourism andRecreation in Rural Areas*, R. Butler, C. Hall and J. Jenkins, eds., pp. 19-42.Chichester: Wiley.
- Hoggart, K., Buller, H., & Black, R. (1995). *Rural Europe: Identity and change*. London: Arnold.
- Jafari, J. A. (1986). Systemic View of Sociocultural Dimensions of Tourism. In the Presedent's Commission on Americans Outdoors, 33-50.
- Kayış, A. (2009). *Güvenirlilik Analizi*, Ed.; Kalaycı Ş. SPSS Uygulamalı

- Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri, Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Kervankıran, İ. (2014). "Beyazpazarı/Ankara örneğinde turizmin ekonomik, toplumsal ve çevresel etkilerine yerel halkın yaklaşımı", SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi , S. 31, s.133-153.
- Korca, P. (1996). Resident Attitudes Toward Tourism Impacts . *Annals of Tourism Research* , 23(3), 695-726.
- Lankford, S. V. (1994). Attitudes and Perceptions Toward Tourism and Rural Regional Development. *Journal of Travel Research*, 32(3), 33-35.
- Liu, J., Shekdon, P. J., Var, T. (1987). Resident Perception of the Environmental Impacts of Tourism. *Annals of Tourism Research* , 14, 17-37.
- Luloff, A., Bridger, J., Graefe, A., Sayler, M., Martin, K., & Gitelson, R. (1994). Assessing rural tourism efforts in the United States. *Annals of Tourism Research*, 21(1), 46-64.
- MacDonald , R., Jolliffe, L. (2003). Cultural Rural Tourism- evidence from Canada. *Annals of Tourism Research* , 30(2), 307-322.
- Numko, R., Gursoy, D. (2012). Resident' Support for Tourism an Identity Perspective. *Annals of Tourism research* , 39(1), 243-268.
- Özdemir, M. A., Kervankıran, İ. (2011). "Turizm ve Turizmin Etkileri Konusunda Yerel Halkın Yaklaşımlarının Belirlenmesi: Afyonkarahisar Örneği", *Marmara Coğrafya Dergisi* , S. 24, s.1-25.
- Perdeu, R. R., Long, T. P., Allen, L. (1987). Rural Resident Tourism Perceptions and Attitudes. *Annals of Tourism Research*, 17(4), 586-599.
- Perales, R. M. Y. (2002). Rural Tourism in Spain . *Annals of Tourism Research*, 29(4), 1101-1110.
- Pedford, J. (1996). Seeing is believing: the role of living history in marketing local heritage. In T. Brewer (Ed.), *The marketing of tradition* (pp. 13e20). Enfield Lock: Hisarlink Press.
- Randall, S., Una, T. (2000). Resident Perceptions of Tourism Development in Riga, Latvia. *Tourism Management*. 21, 499-507.

- Sheldon, P.J., Abenoje, T.(2001). Resident Attitudes in a Mature Destination : The Case of Waikiki, *Tourism Management*, 22, 435-443.
- Aydın, T., Çelik, M.A. (2019). Altitudinal Zone Land Use Changes in Iğdır Plain Using Overlay Analysis Combined with Remote Sensing Methods. *J Remote Sens GIS* 8:263.
- Tayfun, A., Kılıçlar, A. (2004). "Turizmin Sosyal Etkileri ve Yerli Halkın Turiste Bakışı", *Gazi Üniversitesi, Ticaret ve Turizm Fakültesi Dergisi*, S. 1, s. 1-17.
- Teye, V., Sönmez, S.F., Sirakaya, E. (2002). Residents' Support for Tourism Development: the Role of Residents' Place Image and Perceived Tourism Impacts. *Annals of Tourism Research*, 29(3), 668-688.
- Türkiye Turizm Stratejisi 2023 Eylem Planı 2007-2013.
- Türker Ö. G., Türker, A. (2014). "Yerel Halkın Turizm Etkilerini Algılama Düzeyi Turizm Desteğini Nasıl Etkiler: Dalyan Destinasyonu Örneği", *Electronic Journal of Vocational Colleges-* s. 81-98.
- Uslu, A., Kiper, T. (2006). "Turizmin Kültürel Miras Üzerine Etkileri: Beypazarı/Ankara Örneğinde Yerel Halkın Farkındalığı", *Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi*, S.3(3), s. 305-314.
- Ural, A, Kılıç, İ. (2013). Bilimsel Araştırma Süreci ve SPSS ile Veri Analizi. Detay Yayıncılık.
- Vargas, A., Porras, N., Plaza M. A. (2011). Explaining residents' attitudes to tourism: is a universal model possible. *Annals of Tourism Research*, 38(2), 460-480.
- Vatan, A., Zengin, B. (2015). "Söğüt İlçesi'nde Kültürel Miras ve Yerel Halkın Turizme Bakış Açısı", *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, S.10, s.634-650.